Ч. 109 (10.492). Львів, середа 26. травня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 142.122.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. пополуд.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії [illegible] шв. фр., Чехословаччині [illegible] ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

Ірраціональне в раціональнім.

Признакою сучасного моменту є змагання до стабілізації відносин на европейському суходолі. На це вказують події, які після довгого й змінчивого піввосьмилітнього чергування раптом доводять до закріплення сучасного стану. Правду кажучи, важко було передбачити такий хід і розвиток подій. Глянувши позад себе, бачимо, що останнє десятиліття є якоюсь страшною, апокаліптичною казкою, якимсь крівавим сном, якоюсь майже неприродньою зявою, що в нівець повертає всі найкращі, найдокладнійші, тверезі, переконуючі і льогічні обрахунки.

Загорілася світова війна. Вчені, економісти, статистики, соціольоги, мілітаристи й антимілітаристи як на долоні доказували, що війна є тільки крівавим, але коротким епізодом. Вона не може тривати довше, як три місяці. Цей речинець вповні вистарчає на те, щоби вичерпати всі матеріяльні й духові засоби й запаси, після чого мусить наступити мир. Не були це ворожбитські пророцтва, тільки менше або більше докладні обчислення, угрунтовані цифрами, матеріялами, взаємовідношенням сил. А все таки дійсність виявила хибність всіх преміс, всіх доказів і всіх висновків. Минали не три, але тридцять місяців, війна тяглася й затягувалася, зникали пророцтва, а на їх місці зроджувалися ребуси й шаради. Аж раптом після 4-ох літ і 3-ох місяців війна не скінчилася, тільки негайно обірвалася. Затяжність війни виявила не лише недосконалість науки, але й істнування ірраціонального в раціональнім. Війна, її перипетії, час тривання, змінчивість подій і т. и. доказує, яким дуже поплутаним і незглибленим є життя. Лекше є вченим напр. обрахувати віддалення одної планети від другої, обчислити вік землі, добутися до нутра земного глъобу, як оцінити всі ріжнобвидности життя, зважити на терезах строгого наукового досліду не лише матеріяльні, але головним чином духові й моральні вартости, силу їх напруження й видержаности.

Колиж обірвалася війна, то загально запанувало пересвідчення, що з покінченням війни наступав й край воєнним турботам, що відбувається поворот до мирного часу. Це таке просте, самозрозуміле, ясне, як чергування дня і ночі, зими і літа, круження місяця довкола землі, а землі довкола сонця. І знов прийшло розчарування, і знову — mutatis mutandis — повторилося ірраціональне в раціональнім, хоч досвід війни навчив нас вже деякої обережности і здержливости. Замість restitutio in integrum наступило фактично дальше продовження війни, дальше розлиття воєнної лави. Економічне положення держав і народів погіршилося, наступила нечувана девалюація й інфляція, населення придавлено вагою найріжнороднійших податків. Високі кличі про право нації здійснено тільки в деякому обсягу, права тзв. національних меншостей потоптано, замісць тріюмфу права і справедливости запанувало безправство і террор. Кожна весна приносила з собою повінь воєнних покликів, зроджувала тривогу у звязку з новими конфліктами. Недовіря між народами і державами осягнуло кульмінаційну точку. І знову відвернулася карта, знов проявилося ірраціональне в раціональнім. Новий воєнний конфлікт для вирішення ще невирішених справ, який назрівав від першої хвилі припинення світової війни, сходить по всім признакам з порядку дня, віддалюється в неозначену майбутність. Загально беручи, тверднe воєнна лява, завмирає кратер маніфестаційних пристрастей, успокоюється на якийсь час европейський вулькан. Наступає на якийсь час територіяльна стабілізація, економічна, політики й дипльомати вертають до передвоєнних мирних засобів діяльности. Такою є признака сучасного моменту.

Війна приспішила процес масових національних рухів, створила підложа для політичної й соціяльної революції. І знову тут запримічуємо дивогляди. Раціоналістична наука марксізму стає на шлях здійснення не в промислово розвинених країнах, не там, де техніка дійшла до високого рівня розвитку, де освідомлене робітництво має могутні організації, засоби, сили, де воно творить великі армії, не в Німеччині, вітчині Маркса, клясичній країні робітництва і соціялізму, не в Англії чи Бельгії, а у відсталій, примітивній, неграмотній, хліборобській Росії. Ірраціональне в раціональнім. В промислово-робітничій Німеччині через Бранденбурську браму, як цезар-тріюмфатор, вїзджає фельдмаршал Гінденбург, передвісник повороту цісарства, а на широких просторах европейського Сходу змінюються влада „диктатури пролетаріяту".

Реакція і поступ — два слова, два поняття, що означують означений ланцюх дій і їх напрямок. Досі ми знали правило, що в побідних державах запановує реакція, звязана з мілітарною побідою, зміцненням мілітарних сил і тих чинників, що стояли за ними: великого капіталу, великого промислу, великого землеволодіння і клерикалізму. Навпаки, в побіджених державах реакційні чинники, винуватники нещастя ховаються в сутінь, а до голосу приходять досі увязнені й придавлені сили, які на основі своїх тенденцій, загальної опінії і — можна сказати — автореклями репрезентують поступ. Здавалося, що в тому ірраціональному в раціональнім, це чергування реакції і поступу єдино матиме своє послідовне, льогічне приноровлення. Що найменше так позначувалося безпосередньо після війни. Та минуло кілька літ і дві клясичні країни для оцінки побідности й поблженості приймають зовсім протилежний характер. Побідна Франція стає виразницею поступу, а побіжена Німеччина репрезентанткою реакції. Францією правлять ліві елементи, зміцнені останніми муніципальними виборами, а Німеччиною праві елементи, скріплені вибором Гінденбурга. Чи не ірраціональне в раціональнім?

До тогож годиться зазначити, що майже в кожній країні бере верх реакція, коли користуватись загально прийнятим терміном. „Похід реакції" зазначився в Італії, Еспанії, Англії, Німеччині, Польщі, Югославії, Болгарії, а навіть в СРСР. Здавання позицій в користь заможнійшого селянства, неонеп, кокетування з світовою буржуазією, — все це є признакою „реакції" в СРСР.

Очевидно, до всіх цих зявищ можна подавати безліч пояснень, можна вияснювати, чому сталося так, а не инакше, що зложилося і вплинуло на такі зміни і звороти, та ми мали на меті тільки ствердити факти, а не їх усосновувати. Загальна тенденція теперішнього моменту — це поворот до старих богів і старих ідолів.

Ф. Ф.

Чи Европа послухає Америки?

Відповідь Льойда Джорджа на американський запит.

Навязуючи до промови американського амбасадора Гоггона, бувш. премієр Англії Льойд Джордж силкується у свіжій статті дати відповідь на важке питання: чи Европа находиться на шляху ліквідації воєнних непорозумінь і йде в напрямку миру?

Він стверджує перш усього, що Англія і її домінії вже від 1922 р. зайняли становище вичікування супроти европейських подій і хотять передати перше слово Франції та Німеччині. Цікаво, що Льойд Джордж добачує в президентурі Гінденбурга додатне явище для скріплення миру. Успіх Гінденбурга не є наслідком його особистих прикмет і його успіхів з останньої війни; це є „відродження німецького духа з негідного безсиля, в яке він попав по війні". Нині не можна вже залякувати Берліна ультиматумами міжсоюзницької комісії. А одночасно Німці не хотять скидати із себе зобовязань згідно з пляном Доза. „Німеччина зажде, заки її становище не зміцниться — морально та матеріяльно. Якщо европейські дипльомати будуть розумні, а мають уже за собою гіркі лекції, і знатимуть як це безглуздо приневолювати її до виходу при помочі насильства, тоді новий стан витвориться мирним шляхом а не насильством".

Льойд Джордж не сумнівається в ревізії Версальського договору в таких несправедливих пунктах як Шлезьк і в тому, що німецька робітнича маса може врешті запротестувати проти надто важкої праці, якої здобутки мусять іти до кишені союзних держав, чи пак: Франції. Зрештою дешевий німецький робітник є небезпекою для англійської, французької та бельгійської торговлі. Але як довго в Берліні панує Гінденбург протест робітництва не появиться. Сам Гінденбург бажає зближення з Францією, порозуміння між великими німецькими вугленими промисловцями і французькими „королями заліза" і зрікається покищо думки про Альзацію-Льотарингію.

Теперішній французький уряд є, на гадку Л. Джорджа, більше діловитим та талановитим, як попередній. Нема гіршого уряду як слабий уряд з добрими намірами — так характеризує він невдачу кабінету Ерріо. Пенлеве є людиною великого знання, таланту та щирости, що користується загальною пошаною; Бріян — перший парляментарист сучасної доби; його єдиною недостачею є те, що він дуже втомлюється клопотами свого високого становища та особистими нападами на нього. Кайо — людина величезних здібностей, непохитної сміливости та невичерпаної пильности є на жаль необчисленим у своїй діяльности і тому не можна передбачити, в якому напрямку звернеться.

За миром у Франції промовляють нині три моменти: 1) непевна фінансова ситуація; 2) війна в Мароку, яка не позволяє вести одночасно війну з Абдуль Керимом та Гінденбургом; 3) вислід останніх громадських виборів, які стверджують, всупереч сподіванням, що французька провінція, голосуючи за лівим бльоком, висловила недвозначно свою думку проти націоналістичної політики, яка прямує до воєнного конфлікту.

Льойд Джордж признає, що нинішній голос Европи ще є неясний та сумнівний, а проте почувається в ньому недвозначне бажання вдержати мир. Наскільки це бажання є реальне, річ ясна, залежатиме від тривкости та щирости тих чинників на яких він будує свої висновки. Отже з одного боку щирим мусить бути становище Гіндебурга і сильним вплив німецького уряду, з другого: мусить удержатись французький уряд. А щойно тоді ці оби сторони мусять уміти найти спільну мову.

Політика на експорт.

Соймова промова посла д-ра Дмитрієна в справі бюджету міністерства закордонних справ.

Високий сойме! Польська закордонна політика супроти українського народу, який з власної волі опинився в межах Польщі, зводиться до того, щоби покривати перед чужиною нездорову, ворожу та шкідливу внутрішню політику супроти нас. Її мета — змальовати фактичний, жахливий стан нашого народу в Польщі

у неправдивім світлі.

Міністерство закордонних справ дбає, щоби ні один голос розпуки українського народу в Польщі не почули на чужині. А проте розпука нашого народу така велика і цей голос такий голосний, що вони звертають на себе увагу чужини. Екстермінаційна внутрішня політика Польщі супроти нас і инших непольських національностей, яка зводиться до їх нищення, виявляється у страшеннім переслідуванні всього, що не є польським, а головно всього, що є українським. Щоденні прояви цього переслідування: арештування та знущання над людьми в поліційних арештах та вязницях

найшли вже свій вілгук за кордоном. Появився протест визначних політичних закордонних діячів проти білого терору в Польщі. Польські політичні чинники замісць змінити свою систему правління та зректись політики „знищення Руси" та инших народів почали подавати за кордоном неправдиві спростування.

П. міністр Скшиньскі змальовує навиворіт перед чужиною фактичне

невиконування трактату про національні меншости

і перепони, які й українському народові не дають спроможности свобідного культурного розвитку. Він твердить, що наш нарід має в Польщі більше як дає цей трактат. Він покликується на т. зв. „язикові закони", які не тільки не дають нашому народові свободи культурного розвитку, але навпаки: були введені на те, щоби цей розвиток спинити. Цими законами мін. Скшиньскі хоче показати чужині, які великі добродійні дари дає Польща українському народові та білоруському. Та чи згадав він або хто-небудь з польських політиків про те, що навіть ці нужденні закони не вводиться в життя, і то не з вини Українців або Білорусів, а з вини польського уряду, який видав ці закони та виконавчі розпорядки

лише про людське око,

на те, щоби їх ніколи не здійснити.

Чи скаже хто з польських політиків на чужині, що для кількамільйонового українського народу в Польщі нема університету і невідомо, чи колинебудь буде, бо польський уряд не хоче його дати? Чи польські політики зважуться признатись перед чужиною, що українські народні та середні школи в Польщі є у злиденнім стані, що польський уряд не дбає про них, ще й свідомо їх нищить? Прояви протесту проти беззаконія, в якому опинився український нарід у Польщі, польські політики силкуються змалювати перед чужиною як большевицьку акцію. І так в усьому, в усіх ділянках життя.

Український Клюб не може мати ніякого довіря до уряду і до міністра закордонних справ і голосуватиме проти бюджету міністерства закорд. справ.

Ставлю внесок: „Скреслити у 5-ій частині буджету мін. зак. справ у відділі 5-ім — спеціяльні фонди — параграфи: 10. диспозиційний фонд 2.694.800 зол., 12. економічна пропаганда 525.000 зол., 13. культурна пропаганда 700.000 зол., 14. пресова пропаганда та видавництва 325.000 зол."

З діяльности української парляментарної репрезентації.

Інтерпеляції в соймі.*)

1) Всіх послів українського клюбу до міністрів справедливости і внутрішних справ у справі безправних арештувань українського населення у володимирському повіті.

2) посла Сергія Козицького і тов. з українського клюбу до Ради міністрів а зокрема до міністра справедливости і віцепремієра Тугута в справі неприняття до судейської служби бувшого ц. к. судді Володимира Бриковича.

3) Посла С. Хруцького і тов. до Ради міністрів а зокрема до міністра справедливости і віцепремієра Тугута в справі невписання судді Волод. Бриковича на лісту оборонців у справах карних.

4) Посла С. Хруцького і тов. до Ради міністрів а з окрема до міністра справедливости, міністра скарбу і міністра Тугута в справі невиплачування службових поборів повітовому судді Володимирові Бриковичові.

5) Посла С. Хруцького і тов. до міністра військових справ і віцепремієра Тугута а також до цілої Ради міністрів у справі невиплачування службових або емеритальних поборів бувшому майорові австрійських військ Ст. Бриковичеві.

6) Посла С. Хруцького і тов. з українського клюбу до Ради міністрів а з окрема до міністра скарбу і віцепремієра Тугута в справі неприняття до служби та в справі невиплати службових поборів бувшому податковому управителеві з Тернополя Дмитрові Огарові.

7) Посла С. Хруцького і тов. з українського клюбу до Ради міністрів а зокрема до міністра справедливости, до міністра внутрішніх справ і віцепремієра Тугута в справі нарушування прав української мови Найвищим адміністраційним трибуналом у Варшаві. Бувший повітовий суддя в Угнові Володимир Брикович вніс до Найвищого адміністраційного трибуналу в Варшаві відклик від рішення міністерства справедливости з дня 1. квітня 1924 р. в справі виплати йому службових поборів і признання емеритального випосаження. Відклик був написаний по українськи. Найвищий трибунал навіть не розглядав відклику тому, що він був написаний українською мовою.

8) посла С. Хруцького і тов. до міністра внутр. справ у справі протизаконної ревізії в читальні „Просвіти" с. Коростовиці рогатинського повіту та в справі зареквірування в тій читальні суми 25 зол. і 40 сот., якої то реквізиції допустився незаконно командант державної поліції з Бурштина.

9) посла Назарука і тов. з українського клюбу до голови ради міністрів у справі незаконної заборони п. Юркевича, начальника почти і телеграфу в Самборі приймати від адв. д-ра Гуркевича рекомендований лист до д-ра Терлецького в Дрогобичі тільки тому, що побіч польської була ще й українська адреса.

10) посла С. Назарука до міністра рільних реформ у справі парцеляції земельних дібр у Любичі і Вислі рогатинського повіту, власности д-ра Войткевича між місцевих селян. Адвокати Вайдман з Рогатина і Хшановскі з Бережан продають землю по 1000 зол. за морг, платних до року без довгу, який тяжить на землі, але про довг адвокати селян не інформують.

11) посла Назарука і тов. з українського клюбу до міністра освіти в справі побиття 13-літнього учня Макара Пуцковича учителем народньої школи в селі Сухе, пінського повіту Альойзом Наліпою.

12) Посла Назарука і тов. до міністра внутрішних справ у справі арештування д-ра Гуркевича і тов. на протязі 4-ох годин за співання у замкненому льокалі на зборах кооперативи українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

13) Посла Назарука і тов. до міністра військових справ у справі непризнання відшкодування Господарсько-торговельній Спілці, кооперативі у Самборі за зареквіровані польським військом у 1919 році товари.

14) Посла С. Хруцького і тов. до міністра освіти в справі видалення з народньої школи в Драганівці учня Зварича Павла за те, що не зложив датку на користь емігрантів.

15) Посла Тимощука і тов. до міністра внутрішних справ у справі незаконного вимагання від селян громади Клевань, Рівенського повіту безплатних підвод для секретаря тої громади.

16) Посла С. Хруцького і тов. до міністрів внутрішних справ, праці та суспільної опіки в справі заборони перемиським старостою організувати допомогу голодуючим.

17) Посла Підгірського і тов. до міністра справедливости в справі зневаги нанесеної українській адвокатурі суддею Башиньским, що проводив процесом проти українських послів у Рівному.

18) Послів Українського Клюбу до голови Ради міністрів і міністра справедливости в справі стороннячого ведення розправи проти українських послів Чучмая, Козицького і п. Васильчука окружним судом у Рівному.

19) Внесок послів Українського Клюбу в справі негайної допомоги для голодуючого населення.

*) Деякі інтерпеляції ширшого характеру напр. у справі голодовій, рівенського процесу, масових арештувань і и. (ч. 2. 16, 17, 18, 19.) в міру технічної можливости будемо друкувати в цілости. Однак з огляду на великий матеріял, вважаємо доцільним негайно подати до відома інтересованих факт зголошення інтерпеляції. — Ред.

Українці на Передкавказю.

В московській „Правді" з 10/V. є цікавий допис Чапали про стан української справи на Передкавказю, або на Північному Кавказі, себто на Кубані й инших областях Передкавказя.

„Не вважаючи на те, — пише автор, — що на Північному Кавказі українського населення нараховується півтора міліона, деякі відповідальні робітники, не кажучи вже про селянських, заперечують факт істнування в цих округах Українців. Вони кажуть: „Тут такі Українці, що не вміють говорити по українськи". А звідси роблять висновок, що коли „такі" Українці, то й роботи серед них на рідній мові не треба вести".

Автор допису каже, що факти говорять якраз навпаки: є школи, в яких навчання

Д-р Богдан Барвінський.

В обороні свободи науки.

(З нагоди „епархіяльного закона" з д. 9. IV. 1925.)

„Не скує душі живої
І слова живого".
Шевченко: „Кавказ".

Після факту протизаконного насильного вводження загального обовязкового целібату серед українського духовенства, що зачинає вже потягати за собою некористні для церковної унії наслідки, наступив новий факт, який можна схарактеризувати хиба словами: „Inquisitio rediviva" (відновлення інквізиції). Маю тут на думці „Закон о попереджаючій цензурі книг" з дня 9. квітня 1925 ч. 4/орд., оповіщений у „Львівсько-Архієпархіяльних Відомостях" (Річник XXXVIII., ч. II., Львів 15. квітня 1925, ст. 13—15) за підписами Андрея Митрополита, Иосифа Еп. Л. Пом., Александра Бачинського генер. вікарія і Андрея Білецького препозита М. Капітули, а обовязуючий від 1. мая 1925 н. ст. Дивним видасться воно може декому, що за протяг 25 літ (отже чверть століття) як Митрополит засідає на митрополичому престолі, митрополичий ординаріят що йно тепер прийшов до пересвідчення, що „обовязуючі в нашій АЕпархії закони щодо апробати книг допускають деякі сумніви і неясности" та „засягнувши ради Преосвященого епископа суфрагана Боцяна і Всв. Капітули" видав згаданий „епархіяльний закон". Дивного в тім поступованню митр. ординаріяту нема одначе нічого. Проживаємо у „незвичайно важких часах", як це стверджує Ексц. Митрополит і тому проста річ, що в тих часах як найлекше й найзручнійше замкнути на колодку уста тих людий, що в непожаданий для декого спосіб мали цивільну відвагу навіть за повними підписами чи то в часописях, чи то в окремих брошурах виступати в обороні прав нашої гр.-кат. Церкви. Цеж річ надто відома, що останніми часами всяких цього рода статтей і брошур появилося велике число й вони безпощадно критикували незаконне поведення наших владик, звертали увагу на небажані наслідки й перестерігали перед небезпекою, яка через те грозить нашій Церкві, а з тим і нашому народові. Закнеблювати уста і спинити того рода противакцію, ось мотив і мета згаданого свіжо оголошеного „закона" („Maulkorbgesetz).

Не думаю вдаватися в оцінку всіх 20-и параграфів згаданого „закона", котрі всі майже без вимку дотикають осіб духовного стану, що підлягає окремій духовній дисципліні, а через те винен послух отсему „законові". Зрештою не нам світським судити про те, як наше духовенство до нього пригоровиться. Зверну тільки особлившу увагу на § 2., котрий відноситься до світських і дословно звучить так:

„Без попереджуючої церк. апробати не вільно навіть світським (розстріления мої Б. Б.) видавати: а) Письма св., коментарів до него, перекладів, або трактатів о нім. б) Книг, що відносяться до Богословія, Історії Церкви, Права церк., Природного Богословія, Етики і инших наук, стоячих в звязи з релігією і моральністю, книг богослужебних, молитвословів, пісень церковних, творів аскетичних, моральних, містичних і взагалі всяких писем, в яких міститься щось, що має яку звязь з релігією і обичайністю. в) Образи, обравці з молитвами або й без них. г) Листки зі списом відпустів, наданих Апост. Престолом".

До світських відноситься й § 6.: „В часописях, які містять статті проти католицької віри і христ. обичайности, не вільно і світським католикам дописувати хіба із справедливої якоїсь причини, про яку має судити Ординаріят".

Перш за все кілька загальних уваг дотично формальної сторони „закона". Оскільки митроп. ординаріят стверджує в ньому, що дотеперішні „закони" в нашій Аепархії обовязуючі щодо апробати книг допускають деякі сумніви і неясности", то найновійшим своїм „законом" дав іще більше наглядний доказ, що писаний він, як то кажуть, на колінї. На доказ цього наведу факти. В § 2. і 6. говориться, яких книг „без попереджаючої церк. апробати не вільно навіть світським видавати" та до яких часописів „не вільно і світським католикам дописувати", отже дається аж два параграфи, дотикаючі світських; зате в § 19., який пояснює, кого обовязує цей „закон", сказано так: „Сей заказ обовязує всіх священиків Львівської Аепархії і поза її територією, і священиків чужих Епархій на територіях Львівської Аепархії". Послідовно отже не обовязує він світських католиків, хоча про них говориться аж у двох параграфах. Але ця позірна послідовність, випливаюча з кінцевого § 19. „закона", свідчить про непослідовність кодифікаторів чи кодифікатора (на котрого вказує пальцем уже сам вступ до „закона"), а в законах ніякі непослідовности не повинні мати місця.

Неточність і непослідовність у згаданому „законі" проявляється і під иншим оглядом. В §§ 7., 8. і 9. говориться про кару, яку стягає на себе священик, котрий не поминується цьому „законові", отже про кару „суспензи". В цьому напрямі, коли взяти під увагу § 2. і 6. про світських католиків, про яких сказано, що їм „не вільно" цього або того писати чи видавати, а не зазначено ні в одні́м параграфі, які наслідки потягає за собою їх непослух до „закона", то знов виходить і недостача правничої точности і непослідовність у „законі". Закон видається не на те, „ut aliquid fecisse videatur", а на те, щоб у ньому не було ніяких „сумнівів і неясностий", на котрі у вступі свого „закона" митр. ординаріят нарікає.

А від таких „сумнівів і неясностий" аж роїться в новім „законі". Нпр. у § 11 сказано, що

ведеться по українськи, є ріжні українські кружки: учительські, українознавства, драматичні і т. п., в станицях видаються стінні українські газети. В деяких станицях молодь перекладає на рідну українську мову російські центральні часописи „Известия“ і „Правду“, щоб прочитати хліборобам. Половина всіх кореспонденцій, які одержує місцева газета „Красное Знамя“, писана українською мовою. Не зважаючи на се партія не тільки не веде і не сполагає української роботи, але навпаки — „спостерігаються перешкоди в роботі, а часом і грубі порушення рішень XII партійного зїзду по національному питанню“.

Далі автор допису наводить факти, які характеризують відношення партійних людей до української справи. Один з делегатів окружного зїзду українських вчителів оповідав, що коли він виступив в театрі з промовою на українській мові, то секретар „ячейки“ комсомолу крикнув: „Брось гаварить на свеем хахлацком языке“, натомість присутня маса селян хором відповіла: — „ні, говоріть на українській мові“. — В Анапському районі студент Гаранжа хотів організувати українську школу, але станичний совіт (зложений очевидно з настановлених згори комуністів) заборонив це. Коли той же студент на вечірці в станиці прочитав вірш Шевченка „Кавказ“, то станичний совіт його арештував і посадив до кримінапу“.

Таких прикладів, каже кореспондент, можнаб навести десятки. Отже партійні організації на місцях мусять змінити своє відношення до української роботи, взяти на себе керовництво нею і розвинути її широко. Такі побажання автора допису.

Та ледве чи будуть ті побажання здійснені, коли на чолі місцевої радянської влади стоять особи, що за прочитання „Кавказу“ Шевченка арештовують людей, а почувши на зборах українську мову роблять власті оклики: „Брось свой хахлацкій язык“. Відношення до українства і української роботи може змінитися на краще тільки тоді, коли і партійні організації і станичні совіти будуть в українських місцевостях складатися з місцевих людей, з Українців.

Варто при цім звернути увагу на таку обставину. Комуністична партія большевиків України й українська радянська влада дуже енергічно проводять національну політику супроти національних меншостей на Україні, виділюючи окремі національні адміністративні одиниці для розсіяних скрізь по Україні Німців, Поляків, Болгар і т. п. і навіть створили окрему молдавську республику на території, якої більшість населення творять Українці, як це доказав вислід виборів до рад тої республики. Між тим поза межами радянської України, в ріжних областях РСФР, живе кілька міліонів українського населення, частини якого, що безпосередно сусідує з Україною, повиннаб уже давним давно бути злучені з Україною, а для решти повинні бути забезпечені такі можливости національного розвою, які мають національні меншости на Україні; але в цім напрямі російська партія комуністична і російська радянська влада не поблять нічого, або майже нічого. В якійнебудь шкурі — Москаль завжди Москалем.

Церковні справи.

Ординаріятська цензура і „Нива“.

Часопис „Нива“ як становий орган гр.-кат. духовенства мусів підчинитися новоустановленій ординаріятській превенційній цензурі — і вислід цього бачимо вже на останньому випуску „Ниви“ (ч. 5. за травень н. р.) На останній картці цього випуску красується цензорська клявзуля: Ч. 11/ ря. *Позволяется печатати. Львів, дня 8. мая 1925. † Андрей Митрополит.*“ — а за те в тексті виднію́ть білі плями на місці уступів, „сконфіскованих“ ординаріятською духовною цензурою. Характеристичне, що першою статтею, яка впала жертвою попереджаючої ординаріятської цензури, була якраз стаття „Ниви“ про нововиданий закон про попереджаючу ординаріятську цензуру. В цій статті наведено дословно цілий текст „закона“, а опісля додано до нього критичні замітки редакції „Ниви“. Ці замітки — видно — не дуже сподобалися духовному ординаріятському цензорові, бо аж у чотирьох місцях попереривав їх білими плямами. Передруковуємо тут дословно ці критичні замітки, щоби наші читачі побачили, як самі духовні особи оцінюють цей дивовижний „закон“.

„Сей закон сформуловано на взір відповідних параграфів нового Кодексу канонічного права (Can. 1385—1394), однак у дечому сущно відхиляється від тих параграфів. Найважнійші ріжниці такі: Can. 1375 § 1, 2° „ac generaliter scripta in quibus aliquid sit, quod religionis ac morum honestatis peculiariter intersit“ — в нашім законі (§ 2 б): „і взагалі всяких писем, в яких міститься щось, що має „якусь звязь з релігією і обичайністю“ (але що має яку звязь“ з релігією і обичайністю?). — Can. 1386. § 1. „Vetantur clerici saeculares sine consensu suorum Ordinariorum, religiosi vero sine licentia sui Superioris...“ — в нашім законі (§ 5): „не вільно священикам без позволення Ординаріяту, монахам же без позволення своїх настоятелів“. Значить: наш закон зрівнює світських священиків з монахами в тій справі, а кодекс канонічного права дещо лагіднійше трактує світських (бож може бути „tacito consensu“, але не може бути „tacita licentia“). § 2. „In diariis vero, foliis vel libellis periodicis qui religionem catholicam aut bonos mores impetere solent“... — в нашім законі (§ 6): „В часописах, які містять статті проти католицької віри і христ. обичайности“. „Містити статті“ а „impetere solent“ не є рівнозначне. Після сенсу „містять статті“ либонь усі наші світські часописи є інкриміновані, бож кожний з них деколи дещо помістив, що противилось або католицькій вірі, або христ. обичайности. Але після сенсу „impetere solent“ (мають звичай нападати, звичайно, пляново, засадничо нападають“) справа виходить досім інакше. — В Кодексі канонічного права цілковито нема того, що висказує наш закон в §§ 7, 8 і 9. Значить: нема загрози суспенси і нема того сформулования, що „за рівнозначне з написанням уважає ся закон підписання, або подиктовання, або інспіровання такої статті“. Як видно, наш закон о попереджаючій цензурі книг“ (Біле місце) гострійший, чи відповідні параграфи Кодексу кан. права (така наша доля!) Кождому ясно, що сей закон виданий по причині трясавиці, на якій ми опинилися ізза целібатної реформи і кампанії проти неї. (Біле місце). Крім кампанії довкола целібатної реформи загрожує нам ще й инша небезпека: протестантські секти. (Біле місце). Треба зазначити слушність поглядові, який ва днях у „Ділі“ висказав д-р Ст. Баран, що з більшим успіхом можуть вести боротьбу проти сект поширені між народом світські часописи як самі священики з амвон або духовні часописи. Адже тут сильнійші аргументи ad hominem, чим річеві аргументи. Пресвитеріяни, перениті американським духом, се добре розуміють, і як той „ревучий лев“ обходять всі редакції наших світських часописів, щоби їх здобути, підкупити. Переважна часть тих редакцій мають добру волю для нашої Церкви (бодай задля національного інтересу), в дійсности не належать до тих, котрі „impetere solent“ на католицьку Церкву. Не треба би нам аж підкупльовати їх, вистарчало би збільшити наші впливи в їх часописах. (Біле місце). Ось Сцилля і Харибда — відвічна біда в усякій боротьбі. Не думаємо, щоби новий закон, якщо за ним не послідують відповідні діла, вчвів справу целібату на чисту воду. А своєю спеціяльною гострістю він скріве наш розмах у боротьбі проти сектарів. „Нива“ в справі целібату в же не має нічого засадничого сказати понад те, що сказала. Остається нам бути тільки сумним обсерватором, як сповнюватиметься все те, що ми передбачили“.

До процесу послів.

В московській „Правді“ з 10. V. знаходимо вістку, що міжнароднє юридичне бюро при Мопрі-ї, вислало від імени правників ріжних країн, які входять до згаданого бюра, привітну телеграму адвокатові Шевчукові, що його голова суду в Рівному брутально викинув зі салі розправ, як оборонця послів, такого змісту: „Вітаємо у Вашій особі всіх оборонців по процесу українських послів. Ми пильно стежимо за Вашою мужньою боротьбою з насильством і буржуазною юстицією“. Радянські газети на Україні і в Росії переповнені звітами з рівенського процесу телеграфічних агенцій „Роста“ і „Ратау“, а також статтями з приводу цього нечуваного ніде судового процесу проти наших послів.

Як переведено шкільний плебісцит?

Вичяз громад, які внесли шкільні деклярації з домаганням української мови навчання:

Повіт Березів.

1) Кінські деклярацій 62 на 104 дітей 2) Вітрянів дек. 20 на 30 діт. 3) Улюч дек. 86 на 116 діт. 4) Грушівка дек. 29 на 3? діт. 5) Яблониця руська дек. 45 на 82 діт 6) Сельська дек. 30 на 46 діт. 7) Гута пи руб. дек. 58 на 82 діт. 8) Павлокома дек. 55 дітей не враховано. 9) Дубна дек. 89 на 137 діт. 10) Грудно дек. 113 на 176 діт. 11) Вара дек. 17 на 23 діт. 12) Іздебки дек. 65 на 79 діт. Разом деклярацій 609 на 973 дітей.

Не внесли деклярацій громади: Володж і Воля володжська.

В березівськім повіті чисто українських громад нема, в деяких тільки частина Українців. Цілий повіт має 58 громад а парохій гр.-кат. 9.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє число „Діла“ сконфіскувала прокуратура за назву статті про становище харківського Всеукраїнського зїзду рад до невідрадного положення українського населення під Польщею, за три уступи зі статті „Після суду“, за кілька місць із комунікату української парляментарної репрезентації про „Тенденційність урядового ПАТА що-до процесу послів“ і за один уступ з новинки п. з. „Бють чи не бють на поліції?“

— **Бандитизм у ярославському повіті.** Польські ґазети переповнені відомостями про дві банди, які відновили свої операції в ярославському повіті звязавшися разом. Є це банди Мілковського і „Панича“. Банди почали свою діяльність грабунками на більшу скалю переважно багатирів. Поліція почала акцію для їх зліквідування. Бандити вбили та ограбили до сорочки поліцая М. Груса, що саме брав участь у переслідуванню. Це вбивство було немовби відповідю на переслідування. До ярославського повіту вислано військо і віддія пішої та кінної поліції зі Львова. В понеділок рано виїхав до Ярослава сам львівський воєвода д-р Ґаваліх і окружний Комендант поліції Вічовські. Оба вони мають керувати цілою акцією по ліквідації бандитизму. Таж польська преса інформує, що бандитам сприяє місцеве населення, та що через те вся ліквідаційна робота влади незвичайно важка. Супроти цього польська преса домагається репресій до населення, бо без його допомоги бандитів зліквідувати не дасться. Слід зазначити, що цей бандитизм не на „кресах“ а дуже далеко від них. Цікаво прослідити причини, чому населення сприяє бандитам. Та цим польська преса не цікавиться.

— **Свячене для ремісничої молоді.** В неділю можна було на правду радіти серцем і душею, побачивши багато наших молоденьких ремісників, як вони разом зі старшими, заслуженими громадянами засіли до спільного стола для споживання свяченого яєчка. В часі привітів та промов, які виголошувано до них, палали

св. Письма вільно видавати тільки „під особливішим наглядом Ординаріяту і з нотами винятими головно я письм ОО. Церкви і кат. учених“. Кого тут розуміти під тими „кат. ученими?“ Чи до назви „кат. ученого“ має виключне право тільки духовна особа, чи і світський учений католик? З § 2 виходить, що світським католикам „невільно“ займатися видаванням св. Письма, послідовно отже ці „кат. учені“ в § 11 це духовні особи, а не світські. Але в „законі“ це повинно бути ясно зазначене.

Всякі закони допускають відклик від нижшої інстанції до висшої, а від неї до найвисшої. А міжтим із §§ 14—16 про назначених митр. ординаріятом „цензорів“ виходить, що вони є найвисшою інстанцією, бо їх „суд на письмі“ є міродатним для ординаріяту. І тут нова непослідовність і неясність, бо в § 15 говориться раз про „суд цензорів на письмі“, а зараз в тімже самім параграфі говориться про „суд цензора з його іменем“. Отже як властиво мається справа, чи суд видають „цензори“, значиться комісія зложена з більшого числа членів, котрі мають при видаванню суду змогу взаїмно себе контролювати, чи видає суд один „цензор“, а на його суді опирається опісля митр. ординаріят, уділяючи або відмовляючи апробати? Або чи може опісля ординаріят провірює ще від себе суд „цензорів“ чи „цензора“ можно після того видає своє рішення? Про все те нема одначе в „законі“ ніякої згадки, а через те знова повстають „сумніви на сумнівах“ і „неясности на неясностях“.

В дійсности виходить з § 15, що „цензор“ є першою і останньою інстанцією, бо „коли суд (цензора) прихильний“, тоді „ординаріят уділяє позволення на видання, перед яким поміщується суд цензора з його іменем“. На основі § 15 признає отже митр. ординаріят „цензорам“ чи „цензорові“ певного рода „infallibilitas“ (непомильність), котра на основі декрету ватиканського собора з 18. VII. 1870 прислугує виключно папі і то лишень тоді, коли він промовляє „ex cathedra“. А що, як вище сказано, в „епархіяльнім законі“ нема найменшої згадки про яке небудь провірювання ординаріятом „суду на письмі“, виданого „цензором“, тільки говориться про уділювання апробати на основі того суду, виходить із цього, що „цензори“ чи „цензор“ в опінії ординаріяту є „непомильні“.

Правда, в § 14 читаємо таке: „Назначені митр. ординаріятом цензори мають обовязок (!) в сповненню свого обовязку (!) не поводуватися ніяким людським зглядом і видавати свій осуд опираючися тільки на догматах катол. віри, на науці вселенських соборів і апостольського престола“. Річ дуже гарна, але де запорука, що даний „цензор“ не буде згаданих „догматів“ і „науки“ інтерпретувати індивідуально, по свому? Чи митр. ординаріят має таку певність щодо „непомильности“ своїх „цензорів“ що міг би без ніякої провірки їх „суду“ виданого на основі таких високих понять, які містять у собі догми кат. церкви, наука вселенських соборів і апостольського престола, положити свою печать під згаданий „суд“? Чи можлива в тім випадку така певність, коли митр. ординаріят не має відповідних людей навіть для порядного зредаговання свого „Шематизму“, чого доказ „Шематизм“ на 1924 р., котрий, як виказала річева критика, є просто скандалом! Чи треба пригадувати факт, що високопоставлена духовна особа, анонімно „Безженний священик“ (його імя одначе загально добре відоме) сам ширить у своїх письмах єресі, як це також виказала річева критика?

А в тім, чи вистарчить „видавати свій осуд, опираючися тільки на догматах католицької віри, на науці Вселенських Соборів і Апостольського Престола“? На це питання нехай відповість хочби історія з найбільшим природознавцем Італії, Галілео Галілеї, основником новітнього природознавства. Чиж св. Інквізиція, виступаючи проти нього, яко оборонця Коперникової системи вселенної, не видала декрету, котрим як на авторитативні докази правдивости Птолемеєвої системи вселенної покликувалася на св. Письмо й церковну догму? Чи не вписано творів Галілея, в яких боронив він Коперникової системи, на „Index librorum prohibitorum“, звідки счеркнено їх що йно в 1835 р.? Чи митрополичий ординаріят зглядно його „цензори“ й нині боронили би Птолемеєвої системи тому, що колись св. Інквізиція підпирала її повагою св. Письма і церковної догми?

Чи на прим. нині може митроп. ординаріят поважно брати булю папи Інокентія VIII. „Summis desiderantes“, видану в добі великих винаходів і географічних відкрить та напереродині доби „Cinquecento“, котрою то булею цей папа відновлював закони проти чарів і чарівниць?

Чи отже може митроп. ординаріят із легким серцем віддавати до автофікативного рішення такі важні справи виключно свому „цензорові“? Чи й себе вважає митр. ординаріят „непомильним“ до того ступня, що не допускає в своїому „законі“ відклику до найвищої інстанції, якою був би в тім випадку Рим? Бо ця „непомильність“ ординаріяту виходить послідовно тому, що про який небудь відклик до Риму в „законі“ нема найменшої згадки, хіба, що й тим разом „закон“ побудований знова на „сумнівах і неясностях“. Чи цим „законом“ митроп. ординаріят приписує собі самому право до засади: „Roma locuta, causa finita?“

(Кінчення буде.)

ОСТАННІ ВІСТИ.

Справа Паньчишина.

В понеділок, дня 18. ц. м. розпочалася в Варшаві перед окружним судом розправа проти Степана Паньчишина, друкара зі Львова, обвинуваченого за участь у терористичних організаціях, зокрема за співучасть в намаганню увільнення Вечоркевича і Багіньского. Вже першого дня розправи, по переконуючих виводах адвоката д-ра Льва Ганкевича зі Львова, варшавський суд узнав себе некомпетентним до розглянення цеї справи і передав її судови у Львові.

Експозе Штреземана.

На засіданні райхстагу мін. Штреземан сконстатував у експозе, що нім. уряд уважає своїм головним обовязком виконання зобовязань льондонського протоколу. Підкреслив геогр. й економічне значіння рад. союза і повну довіря співпраців Німеччини з СРСР. Ріжниці між балтійськими державами й Німеччиною усунено. Вкінці здав Штр. звіт із торг. переговорів з поодинокими державами.

З становища Німеччини в справі східних границь не робили ми ані прилюдно ані в розмовах із дипльоматами ніяких тайни. Нема в Німеччині нікого, щоби щиро міг сказати, що границі на сході, визначені проти прав про самовизначення народу могли на все остати незміненим фактом. Тому Німеччина не може признати такого управильнення справи безпеки, котре містило би нове визнання цієї границі. Але до зміни східних границь Німеччина не має ані сили, ні охоти.

Нова змова в Болгарії.

Болгарські комуністи хотіли висадити у воздух поїзд „Орієнт експрес“ на мості між Софією і Філіпополіс. Переведено арештування.

Кровава демонстрація.

Дня 17. V. були в Букарешті збори опозиційних сторонництв. На зборах відчитували відозви проти уряду. Військо розігнало учасників. У сутичці з військом ранений був провідник зединених опоз. сторонництв проф. Йорга.

Їхні молоді очі, палали огнем патріотизму та любови до свого народу і їхні молоді серця. Зворушливою була хвиля, коли малий непоказний хлопчина дякував всім старшим і старшині Сокола III. за ту опіку, яку находить в тій організації реміснича молодь та за те сердечне приняття, в якому ця молодь взяла участь. И го прості, та невимушені слова промовили всім до серця і душі саме своєю безпосередністю та щирістю. Він щиро обіцяв віддати свою працю і своє життя для свого народу, а обіцяв це від себе і своїх товаришів. Ця його сердечна, невимушена мова взяла у усіх віру, що слова ним сказані не прозвучали безпідставно, але що вони перетворяться в діло. Всім опікунам тої молоді належиться повадиве признання від усього українського громадянства.

— **Пожежа на Богданівці.** Дня 18. п. м. вибухла пожежа на Богданівці в ресторачі Штальмайстра. Відси займилися сусідні доми. Згоріло кільканайцять домів. Остало без даху над головою яких сто родин. Втрати великі. Багато ранених.

— **СС. Василянки українська гімназія й польські архітекти.** Ігуменат СС. Василянок у Львові ставить новий двоповерховий будинок при вул. Длугоша для поміщення дівочої гімназії. На жаль замість писати про енергію і дбайливість настоятельства СС. Василянок, яке відважилося перевести таку поважну на теперішний час будову, приходиться ствердити дуже сумний і прикрий факт відсутности почуття громадської відповідальности названих чинників. А саме: будується ця школа по планах будівничого п. Кубіша, Поляка, урядника львівського магістрату, а виконання будови віддано між иншим і п. Марильцові — „Obrońcy Lwowa“. Головою комітету будови є о. д-р Застирець. Полишаючи на боці національну совість о. Застирця, яка дозволяє йому співпрацювати з „obrońcami Lwowa“, з ділового боку слід пригадати, що Українське Технічне Товариство мусіло вже раз інтервенювати у Головної Управи УПТ. в справі дивогляних змін о. д-ра З. на планах школи УПТ. при вул. Супінського ч. 21. Перші пляни гімназії СС. Василянок виконав інж. архітект Лев Левинський. Ігуменат не погодився на його плян, вважаючи кошторис надто дорогим. Зладження другого пляну й саму будову віддано Полякам, з поминенням инших архітектів Українців, яких у Львові є кількох, а які від Поляків не дістають жадних замовлень. Так само ініціятори будови не засягнули ніякої поради в Українськім Технічнім Товаристві, яке за своє завдання має: дбати, щоби всі будинки які ставиться за народні гроші, мали український характер, відповідали вимогам поступу техніки, та щоби вклади не марнувалися. Українське Т-во уділяє свої поради безплатно і воно все готово оцінити кожний проект для будинків українських інституцій; кожний більший український будинок є переданий в ілюстрованому місячнику Т-ва під осуд українських інжинірів та заінтересованого загалу. Отже мусимо напятнувати вчинок СС. Василянок з двох головних причин: 1) українські народні гроші йдуть до кишень наших противників і 2) нехтується цілком національним архітектонічним характером будинків українських інституцій, доводючи до куріозу, що поруч з будівничим Поляком, „обронцею Львова“, крило конструкційних змін має — геодьог!

— **Студентський зїзд.** Точне відкриття III. звичайного зїзду Центрального союзу українського студентства, відбудеться дня 30. травня о 10. годині рано, у Праці в салі Сілядковського. Обецні Лун.

— **Вийшли на волю.** Дня 16. травня п. р. випущено зі слідчої тюрми при вул. Баторія: Михайла Демчука з Надвірної студ. унів., Івана Бойкова купця з Пелятина, Івана і Панька Фаферів міщан з Калуша, які арештовані в дні 14. і 15. лютого (перші у Львові проочі в місцях замешкання) під замітом злочину з § 58. Названі, що користувались допомогою в харчах з комітету для політ. вязнів, складають цею дорогою згаданому комітетові щиру подяку. Вп. меценасам д-рові Льву Ганкевичеві і д-рові Глушкевичеві за їхні старання в ціли випущення на волю рівнож щиро дякують.

— **Безпека у Львові.** В неділю 17. V, о год. пів до 3-ої рано злодії приставили драбину до вікна мешкання о. кшд. Ковальського в св. Юрі на I. поверсі, вдістали до мешкання і почали вікном викидати річи, але сполохані сусідами і сторожем втікли. Дивно, що поліція, яка днем і нічю пильнує Юра та не спускає очей з брами і вікон, не завважила, як злодії несли дві 4-метрові драбини.

— **„Кльо-Кльо“**, оперетку Легара, яка з великим успіхом пройшла в міському театрі у Львові, поставить український театр п. Стадника в найблищих днях по всіх більших містах провінції: Бережани, Тернопіль, Золочів, Теребовля, Копичинці, Чортків, Заліщики, Бучач, Станиславів, Коломия, Калуш, Стрий, Дрогобич і Борислав.—Після „Кльо-Кльо“ дирекція приготовляє до вистави відому оперетку „Графиня Маріца“. Ансамбль театру буде побільшений новими силами.

— **Кооператива „Труд“ у Збаражі** веде кравецьку робітню, школу шиття і курси крою. Дня 14. травня 1925 р. скінчився перший курс крою і відбувся публичний іспит 11 учениць перед Іспитовою Комісією в присутности запрошених членів кооперативи „Труд“. Цей іспит перемінився у свято кооперації українського промислу. Дирекція і Надзірна Рада кооперативи „Труд“ рішили із збільшеною енергією попровадити пропаганду українського ремесла, маючи на увазі, що економічне піднесення може нас направду вирвати з недолі та біди, многим одиницям українського громадянства дасть кравецтво прегарний кусок хліба. Громадянство повинно користати з цеї нагоди і численно зголошуватися до „Труду“.

— **Юлій Майнль** відкриває дня 20. травня п. р. нову філію у Львові при вул. Панській 12. і уладжує там в тім дні пробне варення кави, на яке ласкаво запрошує Шановну Публику 1—1

На допомогу „Голодному Селу“.

ВИКАЗ XIV-й

Вп. Жертводавців, які зложили на допомогу „Голодному селу“ в місяці травні 1925, в золотих.

Збірка на сходинах Кружка УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові 26, Емілія Лапецький Самбір 10, Василь Юхницький Львів 5, Пов. комітет допомоги „Голод. селу“ в Любачеві а то: д-р Андан Стефан 5, Краве Олекса 4, Краве Іван 2, Козоріс Николай 3, Мисяк Іван 2, Свистович Иосиф 2, Свистович Антін 1, Краве Петро 1, Лаврівський Емануїл 10, Лаврівська Евгенія 1, Черяівський Іван 2, Кооператива „Поміч“ 2, д-р Полохайло Іван 2, Шалинський Іван 3, Трембіцька Катерина 4, Козак 1, Листопад 2, Глова Федір 1, Крупа Олекс. 2, Лебедович Гриць 1, Дякунчикова 0'50, Щирба 4, Скиба 0'50, Вовк 2, Гарасовський 1, Періжак 3, Луцейко 1, Сайкевич 1, Костиківна Зеня 1, Качковський 2, Шхайловський 1, Михальчишнова 3, на листу ч. 1. персонал „Просвіти“ у Львові а то: Магаляс Семен 10'70, Павлик Іван 10, Петрик Петро 8, Підкович Антін 7'30, Чабанівна Марія 6, Дорошенко Наталія 6, Левицька Галина 4, Лоцківна Анна 5, Бринчевський Максим 5, разом 63 зол., Пшеневський Чехословаччина 16 кч., 2.45, на листу ч. 27, Школа УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові, а то: I. кл. 4.20, II. кл. 4, III. кл. а) 2.50, III. кл. б) 3, IV. кл. а) 5.22, IV. кл. б) 4.00, V. кл. а) 5.60, V. кл. б) 2.42, VI. кл. а) 3, VI. кл. б) 4.74, кл. 3.20, Учительський збір а то: Середа Іван 10, Макітра Гриць 5, Кучер Юрко 5, о. Василів Степан 5, Похмурський Степан 5, Кузьмів Ярослав 4, Старчук Іван 4, Стефчак Іван 4, Зімюк Микола 4, Мрицівна Ірена 4, Ломагівна Оля 2, Гаврищук Степан 2, Лупишин Цецилія 4 — разом 101.08: на листу 65: М. Каратинський 4, С. Беньківський 10, Ол. Соботанський 2, д-р М. Волошин 5, Ев. Савчук 2, Евг. Дуткевич 5, Єроним Бережницький 10, І. Піотровський 2, Іван Ігнат 2, Степан Скоробогатий 5, В. Гнатишак 1, д-р Вол. Левицький 2, Полек Микола 2, Микола Мороз 25, Добрянський Ол. 5, Грабський Стан. 2, В. Кульчицький 2, Дурбак Павло 2, М. Сосенко 2, Іванович А. 5, Макух Теофіль 5, Клим Топольницький 5, Олекс. Коссак 5, Дм. Лукашевич 3, В. Ціховляз 2, Евген Івасечко 2, д-р Іван Копач 5, Малашевський Вол. 2, Микола Панчук 3, Іван Бачинський 25, Евг. Гриневецький 5, о. М. Голіян 2, Гладилович Філярет 2, Пелягія Боднар 3, о. Громницький Евген 2, В. Штогрин 3, підпис нечиткий 5, — разом 170 зол. на листу ч. 2. а то: Т. Франко 5, д-р Тисовський 5, Теплецький 10, о. Л. Лужницький 5, підпис нечиткий 5, Гр. Мартинюк 10, Лобушак 5, Кокорудз 5, Заньо 5, В. Радзикевич 5, Яр. Гординський 5, Осип Яців 3, Яр. Вітошинський 5, М. Балакин 10, Лещій 2, Назар 5, підпис нечиткий 5, Макарушка 3, Лаба 5, Федюк 5, I. підпис нечиткий 5, Яр. Білецький 5, М. підпис нечит. 1, підпис нечит. 5, підпис нечит. 3, д-р Полянський 5, М. Федусевич 5, підпис нечит. 15, М. Ластовецький 10, Любомирович 5, підпис нечит. 3, Ю. Гірняк 5, Тершаковець 10, Народна Торговля 1000 зол. До дня 17. травня 1925 р. включно зложено **6.124.71 зол. 45 дол.**

Щедрий дар.

„Народна Торговля“ у Львові зложила для голодуючих до розпорядження Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу“

1000 зол. (тисячу золотих).

За цю щедру пожертву Краєвий Комітет складає щиру подяку.

Краєвий Комітет Допомоги „Голодному Селу“.

✝ Посмертні згадки.

Чупко Евген четар УГА, студент хемії помер дня 16. IV. 1925 р. у військовій лічниці в Штернбергу на Мораві ЧСР. Покійний роджений 24. IX. 1897, Бірча пов. Добромиль, перебув цілу кампанію світової війни і з початком листопада 1918 р. вступив в ряди української гал. армії. В 1919 р. перейшов з гірською бригадою на чехословацьку територію, перебув в Нім. Яблоннім а відтак в Терезині. Звідтам переїхав в жовтні 1923 р. на студії до Берна, де записавсь на хемічний відділ чеської техніки. Вже передше підірване й так слабе здоровля покійного не позволяло йому інтензивно над собою працювати. З початком 1925 р. стан його здоровля значно погіршився і в місяці марті перейшов він до військової лічниці в Берні, звідки по двох тижнях переслано його до військової санаторії в Штернбергу, де й помер. Похорон відбувся в великодню суботу. В покійному стратила українська нація тихого і солідного працьовника. В. Й. память!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський театр О. Міткевич.

Заліщики — Саля Нар. Дому.
Середа 20.V. „Переполох“.
Неділя 24.V. „Мазепа“.
Товсте, саля „Ґазди“.
Четвер 21.V. „Маруся Богуславка“.
Пятниця 22.V. „Пан Твардовський“.
Субота 23.V. „Вихрест“.
Ранійші замовлення білетів на вистави у м. Товстім приймає кооператива „Народній Дім“. 1874 14—?

Управа прив. української гімназії з правом прилюдности в Золочеві. Вступні іспити до I. кл. відбудуться дня 27. червня 1925 о год. 8. рано. Зголошуватися належить до дня 26.VI. включно в канцелярії дирекції. Вступні іспити до II., III., IV. і V. кл. відбудуться дня 29. і 30. червня. Зголошуватися належить до дня 26.VI. Вписи до I., II., III., IV. і V. кл. відбудуться дня 29., 30. червня і 5. липня 1925. Управитель *о. М. Хмелювський.*
1912 1—2

Дрібні оголошення.

MICHELIN пневматики по фабричних цінах поручає Виговд Тата, Львів, Подлевського 2. 1934 1-5

АГЕНТ до розпродажі кіс і серпів негайно пошукуваний. Зголошення до „Костюшко“ до бюра денника Тетька 22. 1973 1—1

НАДДНІПРЯНЕЦЬ, дяк-регент, ... сти самості по кооперативу та ... водство, радо прийме таку посаду в ... Снятин, або не дальше станиславівського воєвідства. Зголошення святи: ... ський в Белелуї, пов. Снятин 1—1

СТАРША жінка, здорова, чесна, від ... кого не залежна, розуміється добре в сільськім і домашнім господарстві шукає місця господині. Львів, Янівська 4, у п. Куркової. 1970 1—1

Ширіть наш часопис!